

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

P R O G R A M A

PENTRU EXAMENUL NAȚIONAL DE DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT

**DISCIPLINA DE EXAMEN:
LIMBA ȘI LITERATURA SLOVACĂ MATERNĂ**

PREZENTARE

Programa de definitivare în învățământ la limba și literatura slovacă se adresează profesorilor absolvenți de învățământ superior de lungă durată, care s-au înscris și vor susține examenul de definitivare în învățământ.

A fost revizuită cu scopul corelării acesteia cu planul de învățământ și curriculumul național, înscriindu-se astfel pe coordonatele actuale ale învățământului românesc.

Programa pentru examenul de definitivare în învățământ cuprinde numai teme obligatorii pentru specialitate, pentru didactica acesteia.

În elaborarea programei s-au avut în vedere următoarele principii:

- principiul continuității formării inițiale și continue, realizat prin evoluție în carieră și dezvoltare profesională;
- principiul coerenței modular-tematice a programei, asigurat prin articularea proiectării ei, prin modul de elaborare a competențelor generale și specifice, prin modul de selectare a conținuturilor ce vor face obiectul evaluărilor vizate, prin diversitatea formelor și a strategiilor evaluative sugerate pentru a fi utilizate în contextul acestor examinări;
- principiul adecvării și armonizării finalităților și a conținuturilor învățământului gimnazial și liceal românesc cu direcțiile și spiritul schimbărilor din societate;
- principiul optimizării și inovării activității în învățământul gimnazial și liceal, prin asimilarea celor mai noi achiziții din științele educației și din științele conexe.

Programa pentru examenul național de definitivare în învățământ a profesorilor de limba slovacă vizează competențe abordabile din perspectiva dimensiunii cognitive, procedural-aplicative și atitudinale și propune o tematică ce corespunde tendințelor în evoluția disciplinelor. Este structurată pe două secțiuni:

- *secțiunea 1* – disciplina de specialitate (Limba și literatura slovacă);
- *secțiunea 2* – metodică predării disciplinei de specialitate (Metodica predării limbii slovace);

COMPETENȚE GENERALE

• *competențe în specialitate la Limba și literatura slovacă:*

1. de a utiliza adecvat conținutul științific propriu disciplinei de examen;
2. de a aplica în situații educaționale concrete conținutul științific, valorizând valențele formative;
3. de a integra conținuturile de specialitate în contextul altor științe, argumentând și promovând strategii activ – participative de învățare;
4. de a produce corelații inter-/intradisciplinare, prin utilizarea unor tehnici eficiente de activitate intelectuală, stimulând creativitatea și inovația în plan profesional.

• *competențe didactico-metodologice, aferente predării la ciclul gimnazial și liceal a disciplinei Limba și literatura slovacă:*

1. de a prelucra conținuturile științifice specifice disciplinei de examen, prin aplicarea în situații educaționale variate, specifice învățământului gimnazial și liceal;
2. de a valorifica conținuturile metodice de specialitate, în vederea formării la elevi a competențelor cheie și transversale;
3. de a realiza conexiuni intra-/interdisciplinare, în contexte educaționale specifice învățământului gimnazial și liceal;
4. de a opera cu conținuturile metodice de specialitate pentru luarea unor decizii care să conducă la reglarea (dezvoltarea / ameliorarea) componentelor procesului instructiv – educativ.

Competențele specifice ce derivă din competențele generale vor fi prezentate în cadrul fiecărei secțiuni a programei.

Programa este structurată pe 2 secțiuni, corelate cu structura subiectului la proba scrisă:

- secțiunea 1 – disciplina de specialitate (Limba și literatura slovacă)
- secțiunea 2 – metodică predării disciplinei de specialitate (Limba și literatura slovacă)

SECȚIUNEA 1 - DISCIPLINA DE SPECIALITATE (LIMBA ȘI LITERATURA SLOVACĂ)

LIMBA ȘI LITERATURA SLOVACĂ

A. COMPETENȚE SPECIFICE

Candidații vor dovedi formarea următoarelor competențe specifice:

- 1.1. identificarea temei și a modului de reflectare a acesteia în textele studiate;
- 1.2. identificarea și analiza principalelor componente de structură, de compoziție și de limbaj specifice textului narativ;
- 1.3. identificarea și analiza principalelor componente de structură și de limbaj specifice textului dramatic;
- 1.4. identificarea și analiza elementelor de compoziție și de limbaj în textul liric;

- 2.1. utilizarea normelor ortografice, ortoepice, de punctuație, morfosintactice și folosirea adecvată a unităților lexicosemantice, compatibile cu situația de comunicare;
- 2.2. utilizarea relațiilor de sinonimie, antonimie, omonimie, polisemie în organizarea mesajului scris;
- 3.1. elaborarea unei argumentări scrise pe baza textelor studiate;
- 3.2. utilizarea unui lexic diversificat, recurgând la categoriile semantice studiate și la mijloacele de îmbogățire a vocabularului, pentru ex gimnazial și liceale nuanțate;
- 4.1. utilizarea categoriilor gramaticale învățate, în diverse tipuri de propoziții, prin folosirea unor tehnici eficiente de activitate intelectuală;
- 4.2. identificarea organizării morfologice și sintactice a textelor realizând corelații inter-/intradisciplinare.

B. TEMATICA

I. Literatura slovacă

1. Importanța poeziei sec. al XIX-lea: J. Kollár (Slávydcera), Ján Hollý (Svätopluk)
2. Lirica romantică : Andrej Sládkovič, Samo Chalupka, Janko Kráľ, Ján Botto.
3. Importanța operei lui P. O. Hviezdoslav.
4. Eroi prozei lui Martin Kukučín, Jozef Gregor Tajovský și Božena Slančíková Timrava.
5. Lirica lui Ivan Krasko (Nox et solitudo)
6. Proza scurtă a lui Janko Jesenský (Pani Rafíková, Slnečný kúpeľ)
7. Poezia interbelică (J. Smrek, L. Novomeský).
8. Tendințe moderne în proza interbelică: Margita Figuli, Dobroslav Chrobák, František Švantner, Ľudo Ondrejov.
9. Temele prozei slovace în perioada de după 1945: Vincent Šikula, L. Ballek, Peter Jaroš.
10. Poezia slovacă după 1945: Milan Rúfus, Stacho Ján, Ivan Štrpka.

II. Limba slovacă

1. Elemente de fonetică și fonologie. Sistemul vocalic, consonantic. Elemente suprasegmentale.
1. Morfologia. Părțile de vorbire flexibile și neflexibile. Definiția, clasificarea, categoriile gramaticale, paradigma.
3. Sintaxa. Sintaxa propoziției și a frazei. Părțile de propoziție.
4. Probleme de punctuație și ortografie.

C. BIBLIOGRAFIE

I. Literatură

- Anoca, Dagmar Mária, *Literatúra XX storočia. Literatúra storočia XX*, Editura Universității din București, 2012.
- Anoca, Dagmar Mária, *Slovacica miscellanea*, Nadlak, 2012.
- Barboric, Corneliu, *Istoria literaturii slovace*, București, 1999.
- Čúzy, Ladislav și col., *Panoráma slovenskej literatúry I*, Bratislava 2004.
- Čúzy, Ladislav și col., *Panoráma slovenskej literatúry II*, Bratislava 2005.
- Čúzy, Ladislav și col., *Panoráma slovenskej literatúry III*, Bratislava 2006.
- Harpán, Michal, *Teória literatúry*, Bratislava, 1994.
- Sedlák, Imrich și col., *Dejiny slovenskej literatúry*, Martin, 2009.
- Slovenská literatúra 18. a 19. storočia*, Bratislava, Univerzita Komenského, 2007.

II. Limba slovacă

- Dolník, Juraj, *Morfologické aspekty súčasnej slovenčiny*, Bratislava, 2011
- Luță (Țiprișan), Marilena Felicia, *Aspectul verbal. Retrospective și perspective*, București 2013.
- Morfológia slovenského jazyka*. Slovenská akadémia vied, 1966.
- Oravec, Ján, Bajžíková, Eugénia, *Slovenský súčasný spisovný jazyk*. Syntax, Bratislava, 1986.
- Oravec, J., Bajžíková, E., *Slovenský súčasný spisovný jazyk*. Morfológia, Bratislava, 1988.
- Pauliny, Eugen, *Slovenská gramatika*, Bratislava, 1981.
- Pravidlá slovenského pravopisu*, Bratislava, 2001.

SECȚIUNEA 2 – METODICA PREDĂRII DISCIPLINEI DE SPECIALITATE

METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII SLOVACE

A. COMPETENȚE SPECIFICE

Candidații vor dovedi formarea următoarelor competențe specifice:

- 1.1. abordarea flexibilă a curriculumului școlar și analiza funcțională a conținuturilor învățării;

- 1.2. aplicarea adecvată a principiilor, formelor și metodelor specifice comunicării orale și scrise;
- 1.3. utilizarea strategiilor specifice însușirii normelor limbii literare;
- 2.1. valorificarea valențelor educative ale textelor literare/nonliterare utilizate în lecțiile de comunicare în limba și literatura slovacă;
- 2.2. alegerea și adecvarea strategiilor didactice de predare-învățare-evaluare în vederea formării competențelor specifice stabilite prin curriculumul pentru învățământul gimnazial și liceal;
- 2.3. adaptarea demersului didactic la nevoile reale ale elevilor, prin individualizarea și diferențierea învățării;
- 3.1. valorificarea corelațiilor intra-, interdisciplinare prin abordarea integrată a învățării la disciplina *Limba și literatura slovacă*;
- 3.2. argumentarea utilizării diverselor modalități de abordare a textului literar;
- 4.1. valorificarea lecturii personalizate a programei școlare în proiectarea didactică pe termen lung și scurt;
- 4.2. utilizarea strategiilor adecvate de evaluare a activității elevilor în cadrul disciplinei *Limba și literatura slovacă*;
- 4.3. conceperea unor instrumente de evaluare, analiză și interpretarea rezultatelor în scopul optimizării acțiunii didactice.

B. TEMATICA

- Probleme generale ale predării limbii și literaturii slovace.
- Obiectivele, finalitățile și competențele predării.
- Metode și procedee în predarea compartimentelor disciplinei *Limba și literatura slovacă*.
- Tipuri de lecții.
- Pregătirea cadrului didactic pentru lecție.
- Rolul materialului didactic la lecții.
- Evaluarea în procesul de învățământ.
- Învățarea programată (AEL)

C. BIBLIOGRAFIE

1. Betáková, V., Tarcalová, Z., *Didaktikamaterinskéhojazyka*, Bratislava, 1984.
2. Turek, Ivan, *Didaktika*, YuraEdition, 2008.